

החוג ללימודי ישראל

הלימודים לתואר השני (מ"א)

יו"ר הוועדה החוגית לתואר שני: ד"ר אסף זלצר

כללי

מטרת הלימודים

לימודי המ"א מיועדים להרחיב ולהעמיק את הידע וההבנה של התלמיד בתחומים: היסטוריה, גיאוגרפיה היסטורית, ונושאי חברה ומדינה של ארץ ישראל ומדינת ישראל; לבסס, לשפר ולהרחיב את השיטות והכלים הדרושים למחקר עצמאי בנושאים אלו. לימודי המ"א מושתתים על עבודה עצמית ועל לימוד במסגרת שיעורים וסמינריונים.

תנאי קבלה

תואר ראשון חד-חוגי בלימודי ישראל או דו-חוגי, שאחד מהם לימודי ישראל, בממוצע של 85 ולא פחות מ-76 בכל חוג זכאי להתקבל ללימודי תואר שני במסלול א' (עם כתיבת עבודת גמר מחקרית – תיזה).
תואר ראשון חד-חוגי בלימודי ישראל או דו-חוגי, שאחד מהם לימודי ישראל, בממוצע של 76 ולא פחות מ-76 בכל חוג, זכאי להתקבל ללימודי תואר שני במסלול ב' (ללא תיזה).
בוגר החוג שציוניו המשוקלל מתחת לציון 76, בקשתו תישקל עלידי ועדת הקבלה.

מועמד בעל תואר ראשון ממוסד מוכר להשכלה גבוהה בארץ או בחו"ל שאינם בוגרי החוג ללימודי ישראל וציונם המשוקלל לתואר 76 יידרשו בקורסי השלמה (לקראת לימודים במסלול ב'), בהיקף של 12 - 16 שש"ס, הקורסים ייקבעו בהתאם לרקע האקדמי שלהם.

מועמד בעל תואר ראשון ממוסד מוכר להשכלה גבוהה ששפת ההוראה בו אינה עברית, חייב לעמוד בבחינת ידע בעברית ברמה הנדרשת ע"י האוניברסיטה כתנאי לזכאותו לתואר.
מועמדים בוגרי אוניברסיטאות מחו"ל, וכן בוגרי אוניברסיטאות בעלות שלוחות הפועלות בישראל באישור המועצה להשכלה גבוהה, יחויבו לעמוד בהצלחה בבחינת ה-GRE או בלימודי השלמה במסגרת התואר הראשון. לפרטים נוספים, יש לפנות לתקנון לימודים לתואר שני.

מסלולי הלימוד

בחוג ניתן ללמוד בשני מסלולים לקראת קבלת תואר מוסמך:
מסלול א' (עם כתיבת עבודת גמר - תיזה) ומסלול ב' (ללא כתיבת עבודת גמר).
תלמידי מסלול א' יעמדו בדרישות תכנית הלימודים ויכתבו עבודת גמר.
תלמידי מסלול א' יידרשו לפי הצורך ללימודי שפה זרה (ברמת מתקדמים) מלבד אנגלית.
תלמידי מסלול ב' יעמדו בדרישות תכנית הלימודים ובפרויקט הגמר (בחינת בית או אחר) כמפורט בתקנון לימודי תואר שני של הרשות ללימודים מתקדמים.

תלמידי מסלול א' ובי' ישתתפו במסגרת שנה ב' ללימודיהם לקבלת התואר בקמפוס מ"א בן 2 ימים לפחות (כולל לינה). ההכנה לקמפוס כוללת מספר מפגשים ויום הכנה.

תוכנית הלימודים

מסלול א'

6 קורסים (24 שש"ס) — מתוכם יכתוב התלמיד 2 עבודות סמינריוניות.
קורס בהדרכה מתודולוגית והיסטוריוגרפית (2 שש"ס) + פרקים במלאכת ההסטוריון (2 שש"ס)
קמפוס מ"א בשנה ב' (4 שש"ס).
שפה זרה שניה בהתאם לרלוונטיות למחקר בהיקף של 8 שש"ס (ברמה של מתחילים ומתקדמים).
סה"כ 32 שש"ס ו עבודת גמר - תיזה.

מסלול ב'

8 קורסים (32 שש"ס) — מתוכם יכתוב התלמיד 2 עבודות סמינריוניות.
קורס כלים למחקר וכתובה היסטורית - קורס מתוקשב.
קמפוס מ"א בשנה ב' (4 שש"ס).
סה"כ 36 שש"ס ופרויקט גמר (בחינת בית ו/ או אחר)

משך הלימודים

התוכנית תתפרש על שתי שנות לימוד (ארבעה סמסטרים) במסלול ב' ושנת לימודים נוספת לצורך השלמת עבודת הגמר המחקרית (תזה) במסלול א' (רישום להגשת עבודות בשנה השלישית).

עבודת הגמר

- נושא עבודת הגמר יוצע על ידי התלמיד ויאושר על ידי המדריך מן החוג ללימודי ישראל.
- הצעת המחקר תוגש לוועדת המ"א של החוג במהלך שנת הלימודים השניה.
- עבודת הגמר תוגש לא יאוחר משלוש שנים מיום תחילת הלימודים. לגבי פירוט הדרישות, יש לפעול על פי האמור בפרק ו' של תקנון לימודי תואר שני של הרשות ללימודים מתקדמים.

פרויקט גמר

- תלמיד מסלול ב' ייבחן בפרויקט גמר (בחינת בית או אחר) נושאית שתכלול מטלה אינטגרטיבית. נושאי הבחינות ייקבעו על ידי יו"ר ועדת מ"א.
- בהתאם לתקנון תואר שני, ציון מעבר מינימלי בכל אחד ממרכיבי בחינת/ פרויקט הגמר הוא 70. תלמיד שנכשל בבחינת הגמר (קיבל ציון נמוך מ-76 כציון משוקלל של כל מרכיבי הבחינה) יורשה להיבחן פעם אחת נוספת. הבחינה החוזרת תכלול את כל מרכיבי הבחינה הראשונה. תלמיד יהא חייב להיבחן פעם אחת נוספת על אחד או יותר ממרכיבי בחינת הגמר, שבהם קיבל ציון נמוך מ-70.
- בכל שנה יתקיימו שני מועדים לבחינות הגמר. ניתן לגשת לבחינה בכל מועד, לאחר הגשת כל העבודות, על סמך הרשמה מוקדמת במזכירות. הבחינות ייערכו במחצית חודש נובמבר ובמחצית חודש מאי.

שקלול הציונים

מסלול א'	מסלול ב'
עבודת גמר 50%	בחינת גמר 20%
2 עבודות סמינריוניות 20%	2 עבודות סמינריוניות 30%
השתתפות פעילה בשאר השיעורים 30%	השתתפות פעילה בשאר השיעורים 50%

מ.א. (A.M.). בלימודי ישראל, מסלול ב' (בלבד)

ביום אחד בשבוע במרוצת שנה אחת

החוג ללימודי ישראל (Studies Israel) מציע מסלול מאתגר ומרוכז לתואר שני המתמקד בהווייה הישראלית המורכבת והעשירה במדינת ישראל. הלימודים מזמנים מפגש מרתק ומעשיר עם רבדים שונים של המציאות הישראלית בנושאי חברה ותרבות, חיי יומיום ומגדר, היסטוריה וגיאוגרפיה, פוליטיקה וכלכלה, מיעוטים וקבוצות שוליים בעת החדשה.

הלימודים בחוג מקנים יתרון בולט בהשתלבות מיטבית במערכות השונות של החברה הישראלית בת ימינו, במערכות החינוך וההשכלה הגבוהה, בתקשורת, בעולם התרבות והאמנות, ובמשרדי ממשלה. מלגות נכבדות תוענקה לסטודנטים מצטיינים.

שעות וימי ההוראה מותאמים לאנשים עובדים.

הלימודים מרוכזים ביום אחד בשבוע במשך שנה אחת החל מסמסטר א' סמסטר ב' וסמסטר קיץ.

תנאי הקבלה - בהתאם לתנאי הקבלה לחוג ללימודי ישראל

תכנית הלימודים בהתאם לדרישות של מסלול ב' בחוג.

תוכניות מיוחדות למ.א.

א. התמחות בתיירות בישראל למורי דרך

מטרת הלימודים

מטרת ההתמחות היא להרחיב ולהעמיק את ההשכלה האקדמית הנוגעת לישראל של ציבור מורי הדרך בהיבטים ההיסטוריים, הגיאוגרפיים היסטוריים, הגיאוגרפיים-פיסיים והסוציולוגיים. התוכנית תקנה הכשרה אקדמית ומקצועית מתקדמת בתחום התיירות ולימודי ישראל. הלימודים יעסקו בהיבטים שונים ומגוונים של תחום זה, כגון שימור אתרים, תולדות הישוב בארץ בתקופות שונות, ארכיאולוגיה, מדעי הדתות, גיאומורפולוגיה, חי וצומח בישראל, הרעיון הציוני, הגירה ועלייה, מדינת ישראל, הסכסוך היהודי-ערבי, תקופת המנדט והחברה הישראלית. התוכנית המוצעת. מאפשרת ניצול מירבי של המומחיות האקדמית והניסיון המקצועי הקיים בחוג ללימודי ישראל באוניברסיטת חיפה, שעם חבריו נמנים מרצים מדיסציפלינות שונות.

תנאי קבלה

למסלולי הלימודי בחוג במסגרת תכנית זו יתקבלו בוגרי תואר ראשון ממוסד מוכר להשכלה גבוהה בארץ ובעולם, בעלי ציון משוקלל של 86 (למסלול א) ו 76 לפחות (למסלול ב) ובעלי תעודת "מורה דרך מוסמך" ממשרד התיירות בתוקף.

מבנה הלימודים

תוכנית הלימודים תתקיים בשני מסלולים: מסלול עם כתיבת עבודת גמר מחקרית (תזה) בהיקף של 32 ש"ס ומסלול עם בחינת גמר בהיקף של 36 ש"ס.

היקף הלימודים בכל תכנית בהתאם לדרישות המסלול שתוארו לעיל.

תוכנית הלימודים למורי הדרך כוללת ארבעה קורסי חובה, בנושאים הבאים:

1. שימור אתרים
2. תיירות במאה ה-21
3. מדע הדתות
4. קמפוס מ"א (קורס שטח מרוכז בן שלושה ימים באחד האזורים בארץ)

התלמידים שיעמדו בכל המטלות והחובות בתוכנית הלימודים למורי הדרך יהיו זכאים לתואר מוסמך האוניברסיטה עם ספח התמחות: תיירות בישראל למורי דרך

ב. התמחות במדעי הדתות

ראש התכנית: פרופ' עמוס מגד

מטרת התוכנית

מטרת הלימודים היא להרחיב ולהעמיק את הידע וההבנה של תופעות ומסורות דתיות, להקנות לתלמידים את ידיעת הבעיות, המושגים ודרכי המחקר של חקר הדת, הן על ידי לימודים שיטתיים והשוואתיים והן על ידי לימודי התמחות. התוכנית נועדה להביא בפני תלמידיה את מגוון הדיסציפלינות המחקריות של דתות ורעיונות דתיים ולאפשר לתלמידים העמקה באחת הדיסציפלינות והכנה לקראת מחקר בתחום בו בחרו. התוכנית תעודד חשיפה למגוון רחב של מערכות דתיות, בעבר ובהווה, ולעולמן החברתי, הרוחני, הריטואלי והחוויתי, כדי לאפשר לתלמידיה הבנה רחבה ומעמיקה ככל האפשר של התופעה הדתית בכללותה.

תנאי הקבלה

1. תואר ראשון ממוסד מוכר להשכלה גבוהה בארץ או בחו"ל בציון משוקלל של 76 לפחות (למסלול ב').
2. מועמדים אשר ידרשו להשלים קורסים ינותבו ללימודי השלמה בהיקף אשר ייקבע ע"י יועצי התכנית וועדת המ"א, בהתאם ללימודים הקודמים של המועמד. יש להשיג ממוצע של 80 לפחות בקורסי השלמה על מנת להמשיך בלימודי התואר השני.
3. תלמידים המתקבלים לתוכנית במסלול א' (עם כתיבת עבודת גמר מחקרית-תזה) ואינם שולטים בשפת המקורות (יוונית, לטינית, וכו') של תחום התמחותם ברמת מכינה, יידרשו ללמוד אותה כתלמידים במעמד על תנאי בשנה א', ולהשיג ציון של 80 לפחות כתנאי מעבר לשנה ב'.

תכנית הלימודים

- א. שני קורסי ליבה בהיקף 8 ש"ש מתוך רשימת קורסי הליבה בתוכנית השנתית (כל אחד 4 ש"ש).
- ב. קורסים מתוך כלל לימודי הבחירה בתחום התמחות בהיקף 12-20 ש"ש (בהתאם לחוג הלימודים אליו רשום התלמיד ובהתאם למסלול הלימודים) עפ"י הנושאים הבאים:

דתות המזרח הקרוב הקדום (החוג למקרא)

דתות העולם היווני-רומי (החוג להיסטוריה כללית)

נצרות (החוג להיסטוריה כללית)

דתות הודו וסין (החוג ללימודי אסיה*)

דתות פרה-קולומביאניות (החוג להיסטוריה כללית)

יהדות (החוג לתולדות ישראל)

אסלאם (החוג להיסטוריה של המזרח)

- ג. קורסי בחירה מהפקולטה למדעי הרוח או מדעי החברה בהיקף 4-12 ש"ש (בהתאם למסלול הלימודים)

מבנה הלימודים

לימודי התכנית יתקיימו בשני מסלולים:

1. מסלול א' — עם כתיבת עבודת גמר מחקרית (תזה) — סה"כ 28 ש"ש*

2. מסלול ב' — כולל עמידה בבחינת גמר — סה"כ 36 ש"ש

*סטודנטים במסלול א' שאינם שולטים בשפת המקור הקשורה למחקרם (יוונית, לטינית וכו') ברמת מכינה, ידרשו ללמוד אותה כתלמידים במעמד על תנאי בשנה א', ולהשיג ציון של 80 לפחות כתנאי מעבר לשנה ב'. בנוסף מחויבים הסטודנטים בלימודי שפה זרה מודרנית בהתאם לתחום ההתמחות (עדיף צרפתית או גרמנית) ברמת מתקדמים בהיקף של 8 ש"ש.

משך הלימודים

התוכנית תתפרש על שתי שנות לימוד (ארבעה סמסטרים) במסלול ב' ושנת לימודים נוספת לצורך השלמת עבודת הגמר המחקרית (תזה) במסלול א'.

בסיום התואר תוענק תעודת מוסמך בחוג בו למד הסטודנט עם ספח התמחות בלימודי מדעי הדתות.

ג. התמחות באוצרות מורשת

ראש התוכנית: ד"ר אסף זלצר

מטרת הלימודים

תוכנית אוצרות מורשת מציעה לסטודנטים שילוב של לימודים תיאורטיים ומעשיים בתחום המוזיאונים, האתרים והארכיונים עם המשך לימוד והעמקה בידע על הארץ. יעדה של התוכנית הוא להכשיר את העוסקים בתחום ואלו המעוניינים לעסוק בנושא בחשיבה ביקורתית על מעשה האוצרות והפעילות המתבצעת באתרים, במטרה לסייע בידם להתאימם למציאות העיצובית, החינוכית והתרבותית של זמננו. העיסוק ייעשה במטרה לעודד את המחקר ולהעשיר את העשייה השוטפת ברעיונות ותיאוריות.

תנאי הקבלה

מועמדים בעלי הנתונים שלהלן, יוכלו להגיש בקשה להתקבל לתוכנית

- 1 למסלול א' תואר ראשון בציון משוקלל של 86 ומעלה ממוסד מוכר להשכלה גבוהה בישראל או בחו"ל בחוגים: לימודי ישראל; היסטוריה; גאוגרפיה; ארכיאולוגיה ועוד;
- 2 למסלול ב' תואר ראשון בציון משוקלל של 80 ומעלה ממוסד מוכר להשכלה גבוהה בישראל או בחו"ל בחוגים: לימודי ישראל; היסטוריה; גיאוגרפיה; ארכיאולוגיה ועוד.
- 3 מועמדים ללא רקע והשכלה מתאימה יידרשו ללימודי השלמה בהיקף של 12 - 16 שש"ס, אשר ייקבעו בהתאם לרקע האקדמי שלהם.

המועמדים העומדים בדרישות יוזמנו לראיון.

ניסיון מקצועי קודם מהווה יתרון אך אינו חובה.

מבנה הלימודים

תוכנית הלימודים תתקיים בשני מסלולים: מסלול עם כתיבת עבודת גמר מחקרית (תזה) בהיקף של 32 שש"ס ומסלול עם בחינת גמר בהיקף של 36 שש"ס.

תוכנית הלימודים כוללת 4 קורסי חובה מתוך 6 הקורסים המצ"ב, בשני המסלולים:

1. תפקידם של מוזיאונים ואתרי מורשת
2. סוד האוצרות
3. שימור אתרים: מדיניות ותיעוד אתרי מורשת היסטורית בישראל
4. תרבות הנוסטלגיה, הישראליאנה והאספנות בישראל
5. המסע, הסיור ומעשה התיירות בתולדות ישראל
6. התנסות מעשית

משך הלימודים

התוכנית מרוכזת ביום לימודים אחד בשבוע (מלבד קמפוס המ"א) ומתפרשת על פני ארבעה סמסטרים במסלול ללא תיזה

ושנה נוספת להשלמת התיזה.

בסיום התואר תוענק תעודת מוסמך בחוג ללימודי ישראל עם ספח התמחות בתחום אוצרות מורשת.

ד. תכנית רודרמן ללימודי יהדות ארצות הברית

ראש התכנית: פרופ' גור אלרואי

מטרת הלימודים

תכנית רודרמן ללימודי יהדות ארצות הברית היא תכנית לתואר שני העוסקת במגוון נושאים הקשורים ליהדות ארצות הברית, לחברה האמריקנית ולקשר החשוב וארוך השנים עם מדינת ישראל והחברה הישראלית בעבר ובהווה. מטרת התכנית היא לחשוף את הסטודנטים לרב-גוניתה של יהדות ארצות הברית בעבר ובהווה.

תנאי קבלה

1. בעלי תואר ראשון ממוסד מוכר להשכלה גבוהה בארץ ובחור"ל בציון של 86 לפחות בתחומים הבאים: היסטוריה של עם ישראל, לימודי ארץ ישראל, מחשבת ישראל, היסטוריה כללית, היסטוריה של המזרח התיכון, סוציולוגיה ומדעי המדינה.
2. ידיעה שוטפת של השפה האנגלית.
3. ראיון אישי.

מועמדים שאינם עונים על דרישות הקבלה יהיו חייבים בקורסי השלמה בהיקף שיקבע על ידי ועדת המוסמך של החוג, בהתאם לרקע הלימודי שלהם ובאישור הדיקן ללימודים מתקדמים.

מבנה הלימודים

תכנית הלימודים תתקיים במסלול עם כתיבת עבודת גמר מחקרית (תזה) בהיקף של 32 שש"ס ובמסלול עם בחינת גמר בהיקף של 36 שש"ס.

מסלול א'

היקף הלימודים במסלול א' עם כתיבת עבודת גמר מחקרית (תזה) עומד על 32 שש"ס = 8 קורסים. מתוך 32 שש"ס יכתוב התלמיד 2 עבודות סמינריוניות. כתיבת עבודת גמר.

מסלול ב'

היקף הלימודים במסלול ב' עם בחינת גמר (ללא תזה) עומד על 36 שש"ס = 9 קורסים, מתוכם יכתוב התלמיד 2 עבודות סמינריוניות. על התלמידים במסלול זה לעמוד בבחינת גמר בציון של 76 לפחות.

תכנית הלימודים כוללת ארבעה קורסי ליבה (חובה) בשני המסלולים:

1. יהודי ארצות הברית אחרי מלחמת העולם השנייה: תרבות, פוליטיקה, דת וזהות.
2. ההגירה היהודית לארצות הברית ולארץ ישראל, 1881-1939.
3. ישראל, המדיניות האמריקנית ויהדות ארצות הברית.
4. קמפוס ארצות הברית — סיור לימודי בן 10 ימים בניו יורק ובוושינגטון.

משך הלימודים

התכנית מרוכזת ביום אחד בשבוע ומתפרשת על פני שלושה סמסטרים: סמסטר א', סמסטר ב' וסמסטר קיץ.

בסיום התואר תוענק תעודת מוסמך בלימודי ישראל עם ספח התמחות בתחום יהדות ארצות הברית ומדינת ישראל.

לפרטים נוספים: <http://ajs.haifa.ac.il/index.php/he>

ה. התכנית הבני"ל

החוג ללימודי ישראל מציע תכנית בינלאומית לתואר שני בלימודי ישראל – מדינת ישראל ויהדות זמננו. התכנית נלמדת באנגלית ומיועדת לתלמידים בינלאומיים וישראלים. משך התכנית שנה (או שלושה סמסטרים), והיא מוצעת בשני מסלולים: מסלול מ"א מחקרי עם תזה או מסלול ללא תזה. התכנית בוחנת את ההיסטוריה והחברה הישראלית ממגוון נקודות מבט, כולל הגירה, כלכלה, פוליטיקה, תרבות, דת ואת הקשרים בין ישראל וקהילות יהודיות בחו"ל. התכנית האקדמית העשירה משלבת סיורים לימודיים רבים לאתרים ארכיאולוגיים והיסטוריים, ביקורים בארכיונים וכן מפגשים עם קבוצות בחברה הישראלית. מטרת התכנית היא להעמיק את ידיעותיהם של הסטודנטים על ארץ ישראל ומדינת ישראל וכן להכיר מקרוב את החברה הישראלית על שלל מרכיביה.

לפרטים נוספים:

מזכירות החוג, 04-8249414-04-8249296

<http://israel-stu.haifa.ac.il/index.php/he/>

Email: flimor@univ.haifa.ac.il